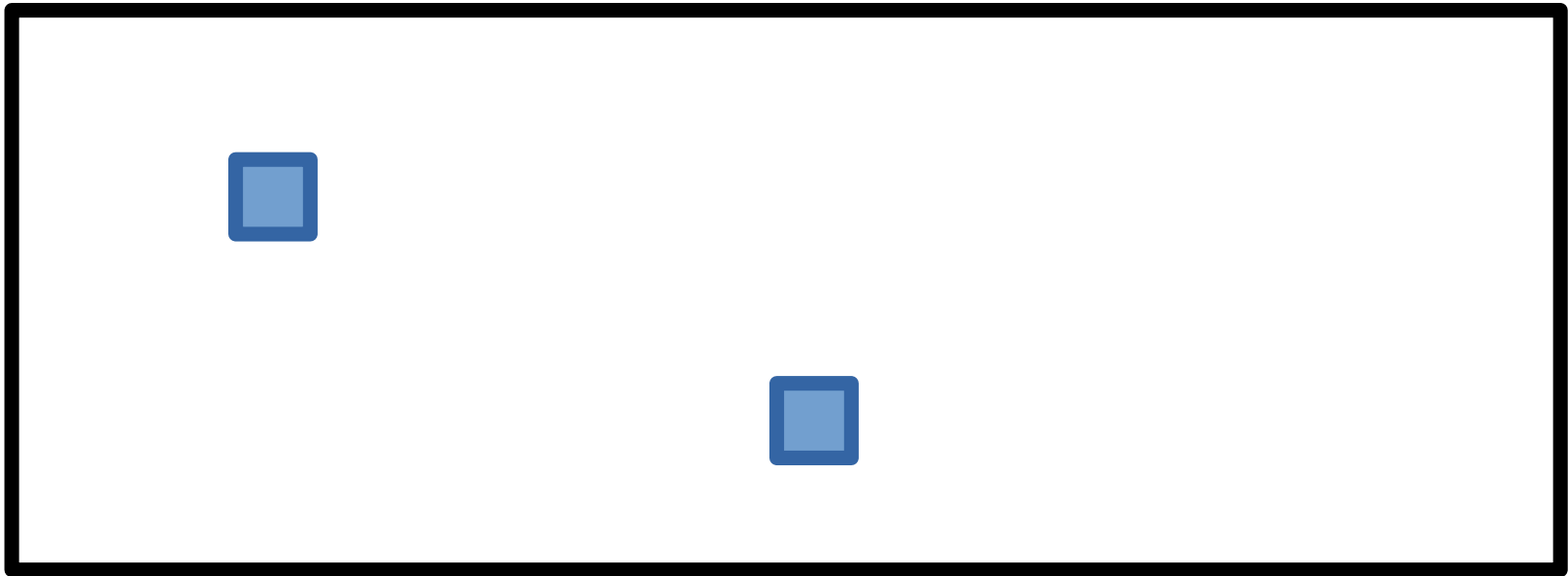

Repetition:

- Termodynamikens andra huvudsats (TD#2):
Entropin minskar inte över tid (i ett isolerat system)
- Multiplicitet: Ω = Antal mikrotillstånd
Fundamentalt antagande: Samma sannolikhet i alla mikrotillstånd
- Entropi ("oordning" eller "brist på info"): $S = k \ln \Omega$
- Fri expansion av gas ökar entropin.
- Om entropin ökar är processen irreversibel.
- Mixning av olika gaser är irreversibel.
- Mixning av samma gas är reversibel (S ändras ej)
- **Identiska partiklar (kvantmekanisk korrektion till multiplicitet)**

Inledande fråga:

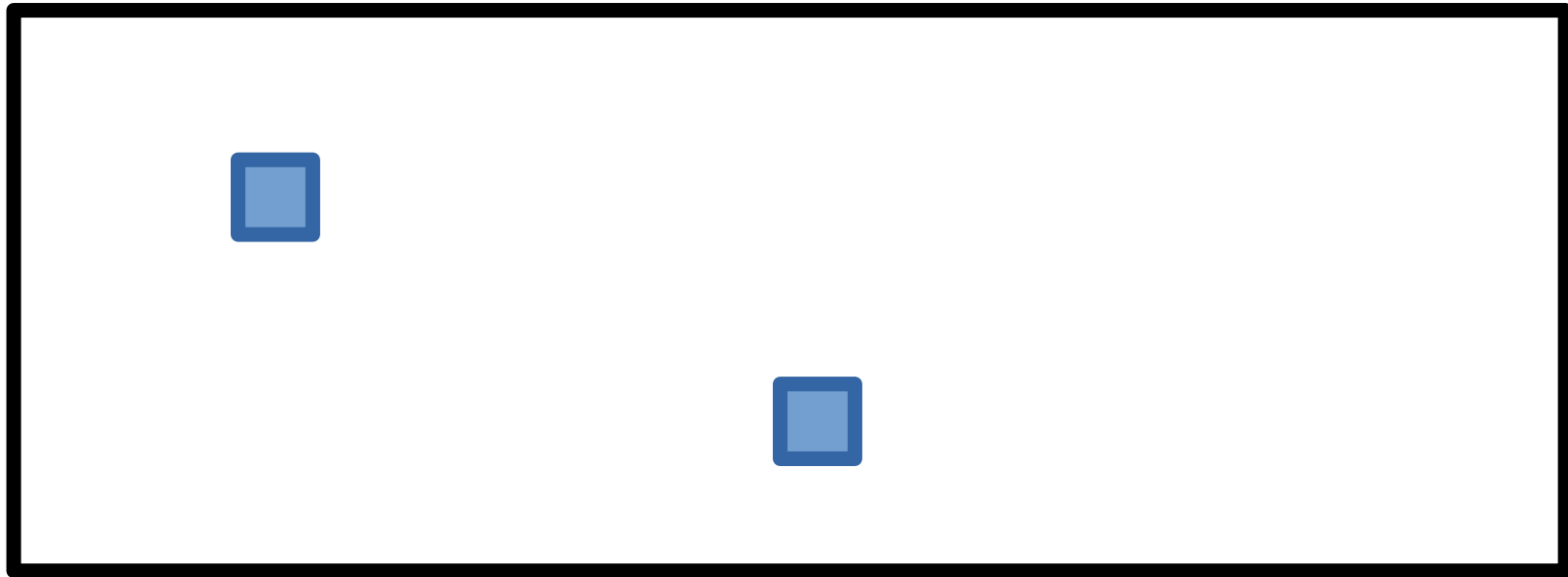
- Hur många mikrotillstånd, Ω , finns det för en gas av två identiska partiklar som kan vara till höger eller vänster (dålig upplösning) i lådan?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Inledande fråga:

- Hur många mikrotillstånd, Ω , finns det för en gas av två identiska partiklar som kan vara till höger eller vänster (dålig upplösning) i lådan?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

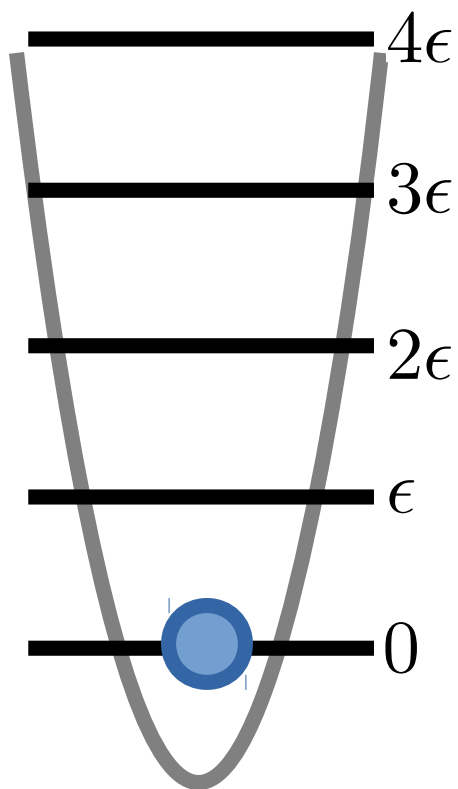
Permutationer av: oo| är $3!/(2!1!)$

Föreläsning #4:

Entropi och andra huvudsatsen

- Kvantmekanik och multiplicitet
- Sannolikheter för olika tillstånd av ett system
- Vad är **temperatur** egentligen?

Harmonisk oscillator

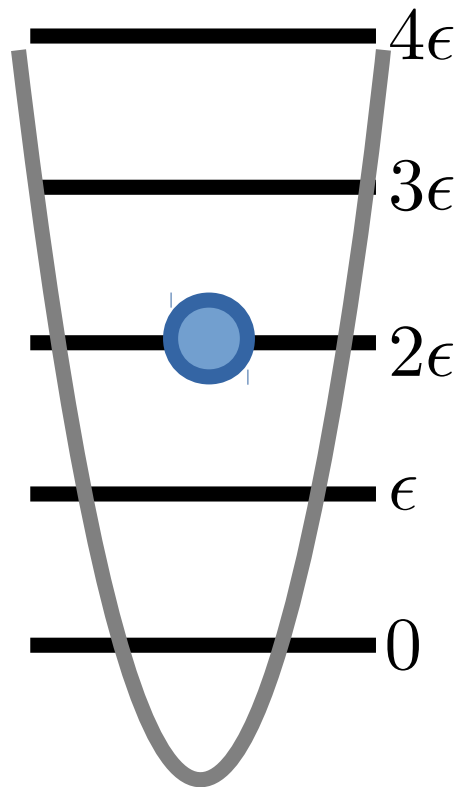

$$U = 0$$

Ekvidistanta energinivåer:

$$\Delta E = \epsilon$$

Harmonisk oscillator

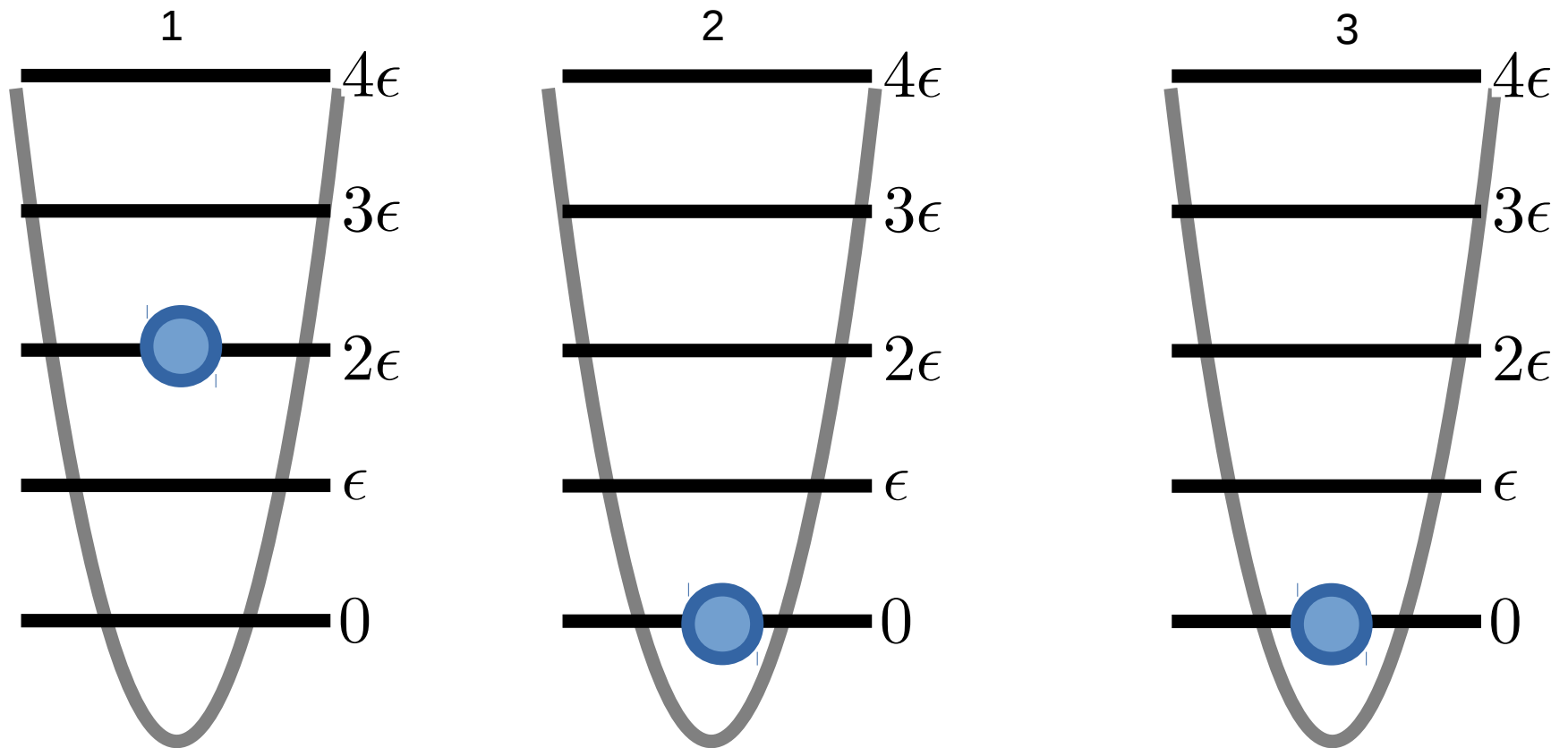

$$U = 2\epsilon$$

Ekvidistanta energinivåer:

$$\Delta E = \epsilon$$

3 st harmoniska oscillatorer

Ekvidistanta energinivåer:

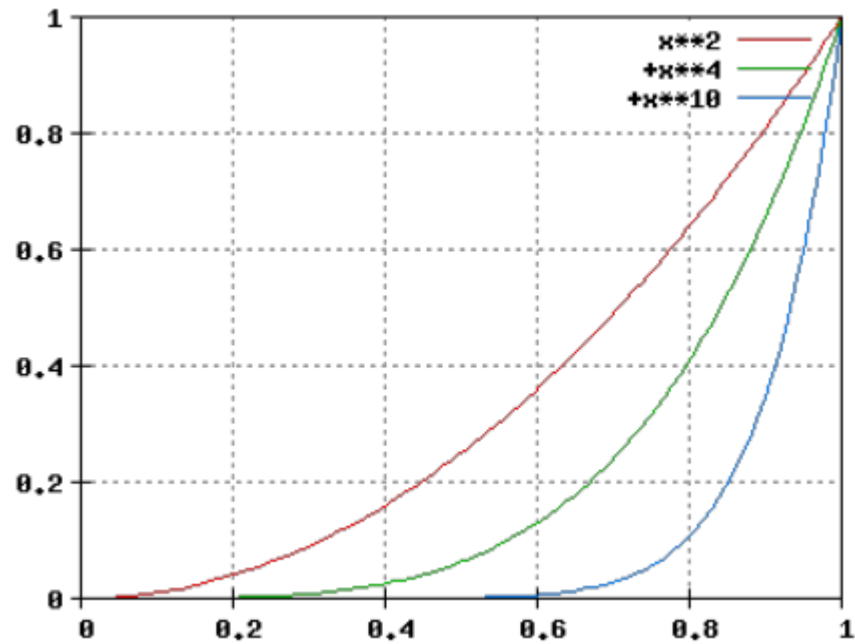
$$\Delta E = \epsilon$$

$$U = 2\epsilon$$

FRÅGA: Hur många mikrotillstånd?

Potensfunktioner

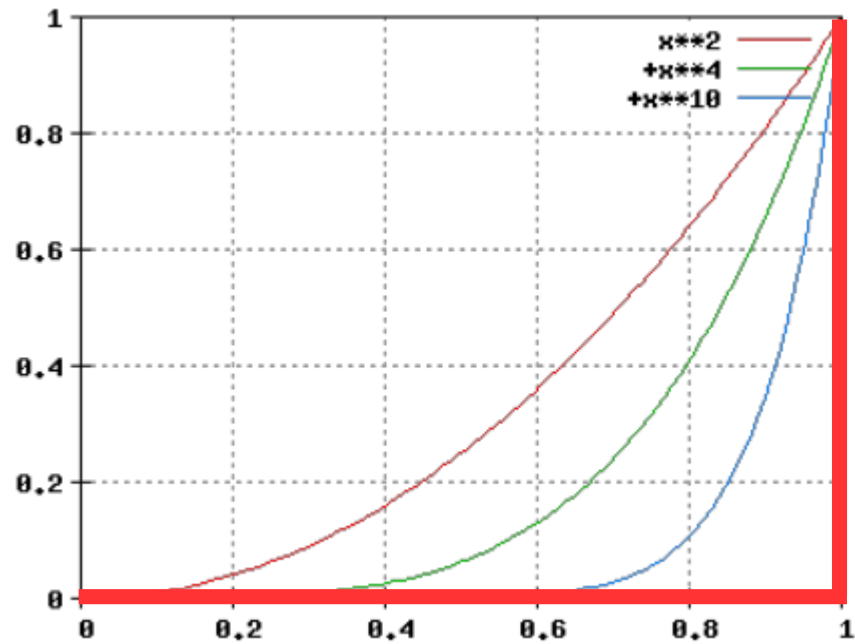
$$f(x) = x^n$$

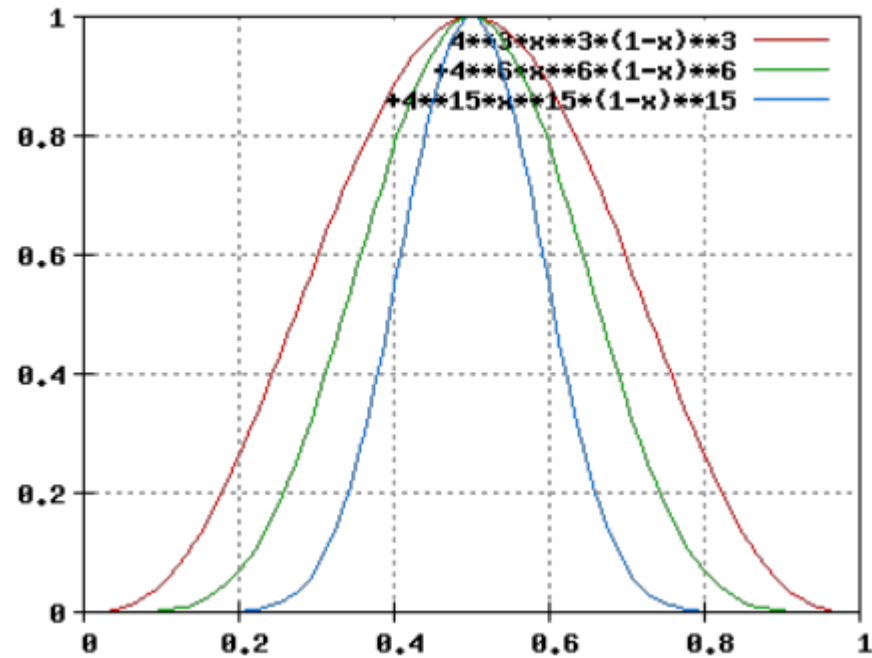
Potensfunktioner

$$f(x) = x^n$$

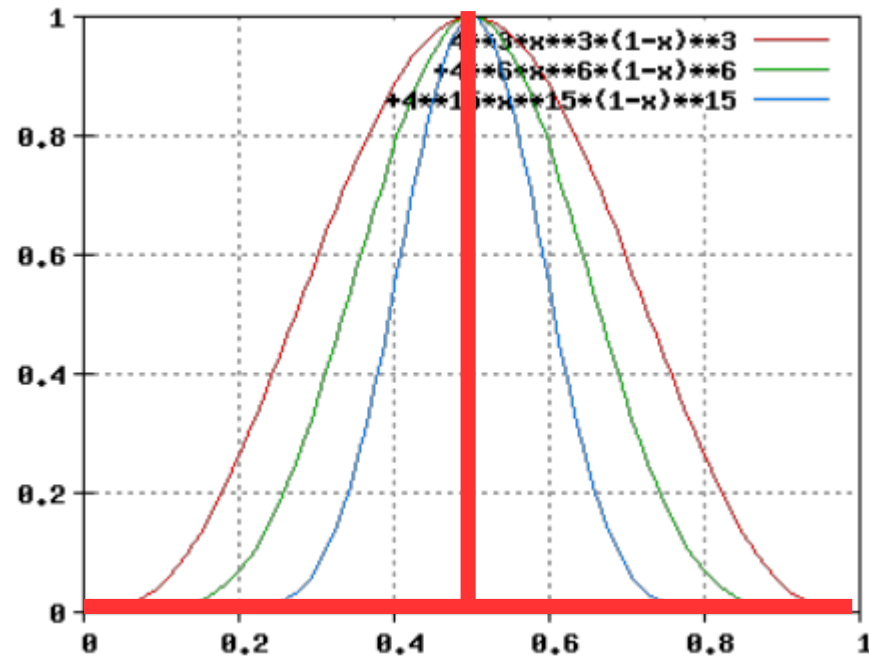
Total multiplicitet

$$f(x) \sim x^n (1-x)^n$$

Total multiplicitet

$$f(x) \sim x^n (1 - x)^n$$

Toppen blir oerhört small om $n \sim 10^{23}$.
Men hur smal blir den?

Sammanfattning

- Multipliciteten är antal mikrotillstånd (kvanttillstånd) med givna tillståndsvariabler

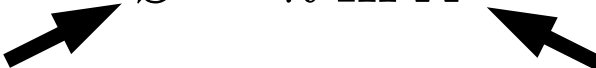
$$\Omega(U, V, N) = F(N) V^N U^{3N/2} \quad (\text{ideal gas})$$

- Sannolikheter för ett mikrotillstånd i systemet

$$P(s) = 1/\Omega$$

- Vad är temperatur enligt statistisk fysik?

$$\frac{1}{T} = \left(\frac{\partial S}{\partial U} \right)_{N, V}$$

$$S = k \ln \Omega$$

Entropin = stort tal

Multipliciteten = mycket stort tal